

GENERÁLNY SEKRETARIÁT RADY EÚ

~VÝCHODISKÁ~

Vysoký predstaviteľ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/ Európska služba pre vonkajšiu činnosť

November 2009

Vysoký predstaviteľ EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku

Hlavy štátov alebo predsedovia vlád EÚ sa na neformálnom stretnutí, ktoré sa uskutočnilo 19. novembra v Bruseli pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra, dohodli, že do funkcie vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku vymenujú pani Catherine ASHTONOVÚ.

Aké sú povinnosti vysokého predstaviteľa?

Vysoký predstaviteľ plní v oblasti zahraničných vecí úlohy, ktoré doposiaľ plnili šesťmesačné rotujúce predsedníctvo, vysoký predstaviteľ pre SZBP a komisár pre vonkajšie vzťahy. Podľa článkov 18 a 27 Zmluvy o Európskej únii vysoký predstaviteľ:

- vedie spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku Únie,
- svojimi návrhmi prispieva k tvorbe tejto politiky, ktorú uskutočňuje ako splnomocnenec Rady, a zabezpečuje vykonávanie rozhodnutí prijatých v tejto oblasti,
- predsedá Rade pre zahraničné veci,
- je jedným z podpredsedov Komisie. Zabezpečuje konzistentnosť vonkajšej činnosti Únie. V rámci Komisie zodpovedá za úlohy, ktoré jej prislúchajú v oblasti vonkajších vzťahov, a za koordináciu ostatných aspektov vonkajšej činnosti Únie,
- zastupuje Úniu v záležitostiach týkajúcich sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, vedie politický dialóg s tretími stranami v mene Únie a vyjadruje pozíciu Únie v medzinárodných organizáciách a na medzinárodných konferenciách,
- vykonáva právomoc nad Európskou službou pre vonkajšiu činnosť a delegáciami Únie v tretích krajinách a pri medzinárodných organizáciách.

P R E S S

Ako sa uskutočňuje vymenovanie?

Vysokého predstaviteľa vymenúva Európska rada uznášajúca sa kvalifikovanou väčšinou a so súhlasom predsedu Komisie.

Vysoký predstaviteľ, predseda Komisie, ako aj ostatní členovia Komisie podliehajú schváleniu zo strany Európskeho parlamentu.

Podporné opatrenia

Vysokému predstaviteľovi pri výkone jeho funkcie pomáha Európska služba pre vonkajšiu činnosť (pozri ďalej). Podľa potreby využíva podporu útvarov Rady a Komisie.

Pred Lisabonskou zmluvou

Predchádzajúci úrad vysokého predstaviteľa pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku sa zriadil v roku 1999 (Amsterdamská zmluva). Odvtedy je vysokým predstaviteľom EÚ pre SZBP Javier Solana. Pomáha Rade v otázkach zahraničnej politiky tak, že prispieva k formulovaniu, príprave a vykonávaniu rozhodnutí v oblasti zahraničnej politiky. Koná v mene Rady pri vedení politického dialógu s tretími stranami. Úlohou šesťmesačného rotujúceho predsedníctva je predsedáť zasadnutiam Rady pre vonkajšie vzťahy, zastupovať Úniu v otázkach SZBP, vykonávať prijaté rozhodnutia a vyjadrovať pozíciu EÚ na medzinárodných fórach.

Európska služba pre vonkajšiu činnosť

Článok 27 ods. 3 Zmluvy o EÚ obsahuje právny základ pre rozhodnutie Rady o organizácii a fungovaní ESVČ.

„Vysokému predstaviteľovi pri výkone jeho funkcie pomáha Európska služba pre vonkajšiu činnosť. Táto služba pri svojej činnosti spolupracuje s diplomatickými službami členských štátov a pozostáva z úradníkov z príslušných útvarov generálneho sekretariátu Rady a Komisie, ako aj z personálu dočasne vyslaného diplomatickými službami členských štátov. Organizáciu a fungovanie Európskej služby pre vonkajšiu činnosť upraví Rada rozhodnutím. Rada sa uznáša na návrh vysokého predstaviteľa po porade s Európskym parlamentom a po získaní súhlasu Komisie.“

Európska rada 30. októbra 2009 odsúhlasila usmernenia pre Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) (dokument 14930/09). Budúci vysoký predstaviteľ sa vyzval, aby čo najskôr po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy predložil návrh na organizáciu a fungovanie ESVČ, aby ho Rada mohla prijať najneskôr na konci apríla 2010.

Čo je ESVČ?

Podľa usmernení, ktoré Európska rada prijala v októbri 2009, bude ESVČ samostatný útvar, ktorého činnosť bude viesť vysoký predstaviteľ. ESVČ bude mať organizačný poriadok, ktorý bude zodpovedať jedinečnej úlohe a funkciám vysokého predstaviteľa v systéme EÚ a bude ich podporovať.

Čo bude robiť?

ESVČ bude pomáhať vysokému predstaviteľovi pri zabezpečovaní jednotnosti a koordinácie vonkajšej činnosti Únie, ako aj pri príprave návrhov politických nástrojov v tejto oblasti a pri ich vykonávaní po tom, čo ich schváli Rada. Bude tiež pomáhať predsedovi Európskej rady a predsedovi, ako aj členom Komisie pri plnení ich úloh v oblasti vonkajších vzťahov a bude zabezpečovať úzku spoluprácu s členskými štátmi. ESVČ by sa mala skladať z jednotných útvarov pre geografické (vzťahujúce sa na všetky regióny a krajiny) a tematické oblasti, ktoré budú pod vedením vysokého predstaviteľa pokračovať vo vykonávaní úloh, ktoré v súčasnosti plnia príslušné útvary Komisie a sekretariátu Rady. Obchodná a rozvojová politika, ako sa vymedzujú v zmluve, by mali zostať v náplni práce príslušných komisárov Komisie.

Ako sa zabezpečí personálne obsadenie?

Personál ESVČ bude vymenúvať vysoký predstaviteľ a tento personál bude pochádzať z troch zdrojov: z príslušných útvarov generálneho sekretariátu Rady, Komisie a diplomatických služieb členských štátov. Prijímanie personálu sa bude zakladať na zásluhách s cieľom zabezpečiť služby personálu s najvyšším štandardom schopností, efektívnosti a bezúhonnosti a zároveň zabezpečiť vyvážené geografické zastúpenie.

Štruktúry krízového riadenia

Aby sa vysokému predstaviteľovi umožnilo vykonávať európsku bezpečnostnú a obrannú politiku (EBOP), súčasťou ESVČ by mali byť štruktúry EÚ pre krízové riadenie s tým, že by sa v plnej miere zohľadňovali ich osobitosti. Tieto štruktúry vytvoria subjekt pod priamym vedením a zodpovednosťou vysokého predstaviteľa.

Aký bude jej právne postavenie?

ESVČ by mala byť útvarom *sui generis* oddeleným od Komisie a sekretariátu Rady. Mala by byť autonómna v zmysle administratívneho rozpočtu a personálneho riadenia. ESVČ bude mať samostatný oddiel v rozpočte EÚ, na ktorý sa budú uplatňovať bežné rozpočtové a kontrolné pravidlá. Vysoký predstaviteľ bude navrhovať a plniť rozpočet ESVČ.

Ako bude financovaná?

Pri zriaďovaní ESVČ sa bude vychádzať zo zásady nákladovej efektívnosti zameranej na rozpočtovú neutralitu. Potrebný bude pravdepodobne obmedzený počet dodatočných miest pre dočasných zamestnancov z členských štátov, ktoré sa budú financovať v rámci súčasného finančného výhľadu.

Delegácie EÚ

Delegácie Komisie sa stanú delegáciami Únie, pričom budú podliehať vedeniu vysokého predstaviteľa a budú súčasťou štruktúry ESVČ. Delegácie budú zahŕňať bežný personál ESVČ (vrátane vedúcich delegácií) a personál z príslušných útvarov Komisie. Činnosť všetkého personálu by mala podliehať vedeniu vedúceho delegácie. Delegácie EÚ budú úzko spolupracovať s diplomatickými službami členských štátov. Mali by zohrávať podpornú úlohu pri diplomatickej a konzulárnej ochrane občanov Únie v tretích krajinách.